

*А. В. Калініна*, кандидат юридичних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України  
ORCID 0000-0001-8015-0807

## КРИМІНОГЕННІ РИЗИКИ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ПРАКТИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРЕХІДНОГО ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

**Постановка проблеми.** Кримінологічне осмислення перехідного правосуддя як особливого стану суспільства здійснюється вченими вже не перший рік як за кордоном, так і в Україні. Оскільки витоки самої теорії перехідного правосуддя – це кристалізація міжнародного досвіду суспільств, що перебували у конфлікті під час його перебігу, а також тих, які опинилися у ситуації невизначеності після його завершення, запозичення позитивного досвіду в цій царині для України є перспективним. Адже наша держава вже понад десять років перебуває у зовнішньому конфлікті, загострення якого проявилось у повномасштабній збройній агресії Російської Федерації 24 лютого 2022 року.

Сам по собі період постконфліктного відновлення будь-якої держави (суспільства) сповнений низкою криміногенних ризиків, що продукуються різного роду джерелами. Серед таких джерел можна виокремити: соціальну та економічну дестабілізацію, загострення криміногенної обстановки через велику кількість нерозкритих кримінальних правопорушень або непрятегнення винних до кримінальної відповідальності, наявність значної кількості зброї на руках у населення, психологічну травматизацію громадян (як військових, так і цивільного населення) та ін. На теперішній час діагностування таких ризиків – одне з головних завдань кримінологічної науки і правозастосовної

практики, оскільки саме вони створюють базу для прогнозування криміногенної ситуації в указаний період та є тими факторами, корекційний вплив на які є необхідним для зниження рівня злочинності.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Теоретичні основи розуміння категорії «ризик» розглядаються у межах досліджень із різних галузей науки, зокрема, економіки, соціології, юридичної науки та ін. Окрему увагу розкриттю теоретичних основ поняття «криміногенний ризик» приділено П. Л. Фрісом<sup>2</sup>.

Частково криміногенні ризики, пов'язані із реалізацією перехідного правосуддя, досліджувалися у межах виконання наукового проекту «Захист прав людини в концепції перехідного правосуддя: українська модель», що реалізовувався завдяки грантовій підтримці Національного фонду досліджень України<sup>3</sup>.

Окрему увагу вказаним ризикам приділено у роботах Ю. В. Орлова, а саме у монографії «Злочинність і протидія їй в умовах війни: кримінально-правовий та кримінологічний виміри» (Харків, 2023)<sup>4</sup> й наукових статтях: «Тенденції у змінах криміногенної обстановки в Україні в умовах війни: від ординарної злочинності до кримінального

<sup>2</sup> Фріс П. Л. 'Криміногенні ризики і політика у сфері боротьби зі злочинністю' (2013) 5 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету Юриспруденція 173

<sup>3</sup> В. Пашков, Ю. Орлов, В. Павликівський та ін. (уклад) 'Аналітична довідка з пропозиціями щодо розробки та реалізації в Україні теоретичної моделі концепції перехідного правосуддя' < <https://surli.cc/wrjtbp> >

<sup>4</sup> Орлов Ю. В. *Злочинність і протидія їй в умовах війни: кримінально-правовий та кримінологічний виміри : монографія* (Право, 2023) 252

\* Наукову статтю підготовлено на виконання теми фундаментального дослідження відділу кримінологічних досліджень НДІ ВПЗ «Злочинність в Україні у повоєнний період: кримінологічні прогнози та заходи запобігання» (номер реєстрації в УкрІНТЕІ 0124U005211).

радикалізму»<sup>1</sup> та «Повоєнний транзит України: матриця криміногенних ризиків перехідного правосуддя» (2024)<sup>2</sup>.

Криміногенні ризики розкриваються також авторами навчального посібника «Кримінологія (Загальна частина)» (Харків, 2025) у межах теми «Перехідне правосуддя в системі протидії злочинності постконфліктного періоду»<sup>3</sup>.

Деякі теоретичні аспекти розроблення проблеми криміногенних ризиків, пов'язаних із реалізацією перехідного правосуддя, висвітлено у тезах доповідей авторки на наукових заходах<sup>4</sup>.

Проте, зважаючи на обсяг та мінливість проблематики, що розглядається, необхідно зазначити, що перспективи дослідження криміногенних ризиків, пов'язаних із реалізацією перехідного правосуддя в Україні, є величезними. Наразі всебічне висвітлення вказаної теми відсутнє.

**Метою статті** є формулювання поняття криміногенного ризику в реалізації механізму перехідного правосуддя. Для досягнення мети було поставлено такі завдання: 1) розглянути розуміння категорії «ризик» у науці; 2) розглянути теоретичне наповнення терміна «криміногенний ризик» у науках кримінально-правового циклу; 3) сформулювати поняття криміногенних ризиків, пов'язаних із реалізацією перехідного правосуддя.

**Виклад основного матеріалу.** Категорія ризику є властивою для термінологічного апарату різних галузей науки. Головним чином її пов'язують з економічними, технічними, юридичними науками, акцентуючи увагу на тому, що кожні з них наповнюють зміст цієї категорії своїми особливостями

та визначають специфічні для них види ризику. Щодо сутності ризику як такого, то тут звернемося до його визначення в економічній літературі, де зазначається, що ризиком у своїй першооснові є невизначеність<sup>5</sup>. Саму ж невизначеність, яка породжує ризик, в певному умовно універсальному сенсі можна розуміти як ситуацію, коли відсутня інформація стосовно структури та можливих станів об'єкта і навколишнього оточення<sup>6</sup>.

Поняття «криміногенний ризик» також не є новим для кримінологічної науки України. Як правило, його зміст вчені пов'язують із детермінацією злочинності, наголошуючи, що: «Криміногенний ризик, причини злочинності та сама злочинність являють собою різнопорядкові явища об'єктивної дійсності, які взаємодіють між собою»<sup>7</sup>.

Криміногенний ризик можна визначити як характеристику об'єкта (явища, процесу, діяльності), що виражає невизначений характер параметрів його існування у майбутньому (результат діяльності, наслідки перманентного процесу, явища тощо), які пов'язуються з науково обґрунтованим припущенням щодо імовірного настання небажаних наслідків у кримінологічній обстановці (ситуації), що, зокрема, може призводити до: інтенсифікації існуючих, появи нових факторів злочинності, ослаблення функцій системи протидії злочинності<sup>8</sup>. Отже, у детермінаційному ланцюзі злочинності криміногенним ризикам належить роль факторів, що сприяють виникненню її безпосередніх причин. П. Л. Фріс до криміногенних ризиків відносить політичні, економічні, соціальні та біологічні явища, які породжують виникнення причин злочинності<sup>9</sup>.

Існування криміногенних ризиків є перманентним за будь-яких часів. Адже очевидним є факт, що у відповідь на зникнення одних суспільних процесів, трансформацію інших та виникнення нових відбувається й адаптація злочинності. Зараз Україна знаходиться в складних умовах воєнного

<sup>1</sup> – 'Тенденції у змінах криміногенної обстановки в Україні в умовах війни: від ординарної злочинності до кримінального радикалізму' (2023) 1 (28) Вісник Кримінологічної асоціації України 108–123. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2023.1.09>.

<sup>2</sup> – 'Повоєнний транзит України: матриця криміногенних ризиків перехідного правосуддя' (2024) 2 (32) Вісник Кримінологічної асоціації України 180–231 DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.2.13>

<sup>3</sup> Орлова Ю. В. (ред) *Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб.* (ХНУВС, 2025) 616

<sup>4</sup> Калініна А. В. 'Поняття криміногенних ризиків, пов'язаних із компонентами практики здійснення перехідного правосуддя в Україні' *Злочинність в Україні: сучасний стан та погляд у майбутнє* : матеріали заоч. наук.-практ. круглого столу (6 трав. 2025 р., Харків) 54–57. DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178617035> ; – 'Перехідне правосуддя як специфічна реальність постконфліктного суспільства' *Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики* : зб. матеріалів XIII Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Київ, 16 трав. 2025 р.) 261–265. < <https://surl.li/lasqpz> >

<sup>5</sup> Стешенко О. Д. *Ризикологія : навч. посіб.* (УкрДУЗТ, 2019) 22

<sup>6</sup> – 23

<sup>7</sup> Фріс П. Л. 'Криміногенні ризики і політика у сфері боротьби зі злочинністю' (2013) 5 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету Юриспруденція 173

<sup>8</sup> Шевчук Т. 'Криміногенний ризик' *Кримінологічний довідник* (Вісник кримінологічної асоціації України) <<https://visnikkau.webnode.com.ua/kriminologichnij-dovidnik/kriminologichna-terminologiya/k/>> (дата звернення: 19.04.2025).

<sup>9</sup> Фріс П. Л. 'Криміногенні ризики і політика у сфері боротьби зі злочинністю' (2013) 5 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету Юриспруденція 174.

стану, ведучи боротьбу із повномасштабною російською військовою агресією, що почалася із 24 лютого 2022 року. Проте всі події мають своє логічне завершення. Відповідно до загальносвітового досвіду по закінченню як внутрішніх, так і зовнішніх конфліктів настає особливий період відновлення соціуму, що отримав назву транзитивного, або перехідного. Одним з елементів такого відновлення є транзитивне / перехідне правосуддя.

Щодо доктринального розуміння терміна «перехідне правосуддя», то необхідно зазначити, що тут наукова література багата на теоретичні підходи та дискусійні положення. Певною мірою універсальним, на наш погляд, є визначення, запропоноване О. В. Уваровою, яка зазначила, що перехідне правосуддя характеризує період застосування механізмів, засобів і практик як реакцію на репресії, події конфлікту або війни з метою протидії і подолання наслідків тих порушень прав людини і/або гуманітарного права, які мали місце у минулому<sup>1</sup>.

Роль перехідного правосуддя у складних процесах постконфліктного суспільства влучно визначив Ю. В. Орлов, акцентуючи увагу на тому, що: «Будучи за своїм визначенням кримінологічним проектом загальносоціального значення, ... перехідне правосуддя має у своїх ключових вузлових елементах і деталях віднайти належне кримінологічне обґрунтування, пов'язане із визначенням характеру і ступеня соціальної ризикованості відповідних проектних кроків або взагалі постконфліктної панорами, її найбільш виразно виявлених, а також прихованих, неочевидних «больових точок», з'ясуванням антикриміногенного потенціалу складових перехідного правосуддя, способів його підвищення і реалізації»<sup>2</sup>.

Втілення цього концепту потребує різнопланових заходів, зміст яких залежить від того елемента перехідного правосуддя, який вони реалізують. Серед таких елементів:

1) кримінальне переслідування (criminal prosecution) винних у вчиненні воєнних злочинів і грубих порушень прав людини;

2) відшкодування (виправлення) шкоди (reparations) жертвам конфлікту за спричинену

їм фізичну та психічну шкоду, відновлення порушених прав, надання їм медичної та психологічної допомоги, юридичних і соціальних послуг;

3) встановлення істини (truth-telling) як об'єктивної та неупередженої документальної реконструкції подій, розсекречення архівів і відновлення історичної правди;

4) інституційні реформи (institutional reforms), які можуть стати гарантією неповторення конфлікту (очищення органів влади (люстрація), реформа сектору безпеки, правоохоронних органів, судового сектору, секторів освіти та ЗМІ)<sup>3</sup>.

Кожний із наведених елементів перехідного правосуддя реалізується шляхом низки складних за своїм рівнем організації та практичного втілення процедур.

Аналізуючи сучасну парадигму кримінологічних знань та дослідження перехідного правосуддя в її межах, О. М. Литвинов слушно вказує на непередбачуваності та складній прогнозованості векторів розвитку його елементів<sup>4</sup>. Окрім того, учений зазначає, що: «Слід враховувати методологічний плюралізм, какофонію різноголосих інструментів, використовуваних щодо аналізу різних соціальних процесів у межах перехідного правосуддя. Уявляється, що в цьому разі можна навіть допустити і відсутність єдиної «правильної» методології, і різновекторність досліджень, і хаотичне зчеплення одержаних результатів, і взаємну дифузії різногалузевих висновків, і калейдоскоп міждисциплінарних зв'язків, що виникають при цьому»<sup>5</sup>. У свою чергу Ю. В. Орлов зосереджує увагу на загальносоціальній ролі перехідного правосуддя<sup>6</sup>.

Основною складністю етапу перехідного правосуддя в будь-якому суспільстві є його темпоральна «розмитість». Чітко визначити момент початку та завершення цього періоду не можливо, так як тривалість реалізації елементів перехідного пра-

<sup>3</sup> Брунова-Калісецька І., Кисельова Т., Мартиненко О. *Діалог в моделі правосуддя перехідного періоду: особливості і функції: наук.-практ. вид.* (Київ, 2020) 11 <<https://md.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/DIALOGUE-in-the-Model-of-Transitional-Justice-study-2020.pdf>>

<sup>4</sup> Литвинов О. М. *Перехідне правосуддя в новій парадигмі кримінологічних знань* / *Захист прав людини в українській моделі перехідного правосуддя* : матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Харків, 14 черв. 2024 р.) 12. DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178411541>.

<sup>5</sup> – 12

<sup>6</sup> Орлов Ю. В., Дундич Л. В. *Кримінологічні засади перехідного правосуддя для України: зони криміногенних ризиків* (2022) 1 (84) *Право і безпека* 124 DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.1.13>.

<sup>1</sup> Уварова О. В. *Характеристика перехідного періоду* / *Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні: монографія* («РУМЕС», 2017) 9

<sup>2</sup> Орлов Ю. В., Дундич Л. В. *Кримінологічні засади перехідного правосуддя для України: зони криміногенних ризиків* (2022) 1 (84) *Право і безпека* 124 DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.1.13>.

вось суддя може різнитися у часі щодо кожного з них. Окрім того, в різних частинах (регіонах, областях, на деокупованих територіях) держави їх часовий перебіг також може різнитися. Таким чином, часову неточність перебігу перехідного правосуддя можна вважати головною складністю його реалізації.

Інша складність реалізації перехідного правосуддя пов'язана із багатоманітністю напрямів, етапів виконання й очікуваних результатів від практичного втілення концепції перехідного правосуддя, що в сукупності сприяють формуванню низки ризиків, у тому числі й криміногенного характеру. Ю. В. Орлов підкреслює, що: «...криміногенні ризики реалізації перехідного правосуддя поєднуюватимуть у собі як деякі ординарні, довоєнної етіології фактори (і їх комплекси) злочинності, так і чинники двох якісно нових груп:

а) воєнно зумовлені чинники;

б) детермінанти, пов'язані з повоєнною стабілізаційною та відновною активністю, як в гуманітарній сфері, так і в політиці, економіці, житлово-комунальній сфері тощо»<sup>1</sup>.

<sup>1</sup> Орлов Ю. В. 'Повоєнний транзит України: матриця криміногенних ризиків перехідного правосуддя' (2024) 2 (32)

Отже, криміногенні ризики, пов'язані із компонентами практики здійснення перехідного правосуддя в Україні, можна визначити як окремі характеристики елементів перехідного правосуддя, які відбивають невизначеність параметрів його реалізації у майбутньому та можуть бути пов'язані із виникненням безпосередніх причин кримінальних правопорушень.

**Висновки.** Таким чином, категорія ризику є властивою для різних галузей науки. Найпоширеніше її значення – це характеристика невизначеності. У детермінаційному ланцюзі злочинності криміногенним ризикам належить роль факторів, що сприяють виникненню її безпосередніх причин. Під криміногенними ризиками, пов'язаними із компонентами практики здійснення перехідного правосуддя в Україні розуміються окремі характеристики елементів перехідного правосуддя, які відбивають невизначеність параметрів його реалізації у майбутньому та можуть бути пов'язані із виникненням безпосередніх причин кримінальних правопорушень.

Вісник Кримінологічної асоціації України 182 DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.2.13>.

## REFERENCES

### Bibliography

#### Authored books

1. Brunova-Kalishetska I., Kyselova T., Martynenko O. *Dialog v modeli pravosuddia perekhidnoho periodu: osoblyvosti i funktsii: nauk.-prakt. vyd.* [Dialogue in the transitional justice model: features and functions: scientific-practical edition] (Kyiv, 2020) 11 <https://md.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/DIALOGUE-in-the-Model-of-Transitional-Justice-study-2020.pdf>. (in Ukrainian)
2. Orlov Yu. V. *Zlochynnist i protydiia yii v umovakh viiny: kryminalno-pravovyi ta kryminolohichni vymiry : monohrafiia* [Crime and Counteraction to It in Wartime: Criminal Law and Criminological Dimensions: Monograph] (Pravo, 2023) 252 (in Ukrainian)
3. Steshenko O. D. *Ryzykologhiia : navch. posib.* [Riskology: a textbook] (UkrDUZT, 2019) 180 (in Ukrainian)

#### Edited books

4. Orlova Yu. V. (red) *Kryminolohiia (Zahalna chastyna) : navch. posib.* [Criminology (General part): teaching aid.] (KhNUVS, 2025) 616 (in Ukrainian)

#### Part of the books

5. Uvarova O. V. 'Kharakterystyka perekhidnoho periodu' *Bazove doslidzhennia iz zastosuvannia pravosuddia perekhidnoho periodu v Ukraini: monohrafiia* [Characteristics of the Transitional Period' Basic Research on the Application of Transitional Justice in Ukraine: Monograph] («RUMES», 2017) 8–11 (in Ukrainian)

#### Journal articles

6. Fris P. L. 'Kryminohenni ryzyky i polityka u sferi borotby zi zlochynnistiu' [Criminogenic risks and crime control policies] (2013) 5 *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu Yurysprudentsiia* 173 (in Ukrainian)
7. Orlov Yu. V., Dundych L. V. 'Kryminolohichni zasady perekhidnoho pravosuddia dlia Ukrainy: zony kryminohennykh ryzykiv' [Criminological principles of transitional justice for Ukraine: zones of criminogenic risks] (2022) 1 (84) *Pravo i bezpeka* 124–132. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.1.13>. (in Ukrainian)
8. Orlov Yu. V. 'Tendentsii u zminakh kryminohennoi obstanovky v Ukraini v umovakh viiny: vid ordynarnoi zlochynnosti do kryminalnoho radykalizmu' [Trends in changes in the criminogenic situation in Ukraine during the

war: from ordinary crime to criminal radicalism] (2023) 1 (28) Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy 108–123. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2023.1.09>. (in Ukrainian)

9. – 'Povoiennyi tranzyt Ukrainy: matrytsia kryminohennykh ryzykiv perekhidnoho pravosuddia' [Ukraine's post-war transit: a matrix of criminogenic risks of transitional justice] (2024) 2 (32) Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy 180–231 DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.2.13> (in Ukrainian)

#### *Analytical documents*

10. V. Pashkov, Yu. Orlov, V. Pavlykivskiyi ta in. (uklad) 'Analitichna dovidka z propozyitsiiamy shchodo rozrobky ta realizatsii v Ukraini teoretychnoi modeli kontseptsii perekhidnoho pravosuddia' [Analytical note with proposals for the development and implementation in Ukraine of a theoretical model of the concept of transitional justice] < <https://surli.cc/wrjtbp> > (in Ukrainian)

#### *Conference papers*

11. Kalinina A. V. 'Poniattia kryminohennykh ryzykiv, poviazanykh iz komponentamy praktyky zdiisnennia perekhidnoho pravosuddia v Ukraini' [The concept of criminogenic risks associated with the components of transitional justice practice in Ukraine] *Zlochynnist v Ukraini: suchasnyi stan ta pohliad u maibutnie* : materialy zaoch. nauk.-prakt. kruhloho stolu (6 trav. 2025 r., Kharkiv) 54–57. DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178617035> (in Ukrainian)
12. – 'Perekhidne pravosuddia yak spetsyfichna realnist postkonfliktnoho suspilstva' [Transitional justice as a specific reality of post-conflict society] *Suchasnyi rozvytok derzhavotvorennia ta pravotvorennia v Ukraini: problemy teorii ta praktyky* : zb. materialiv KhIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf., (m. Kyiv, 16 trav. 2025 r.) 261–265. < <https://surl.li/lasqpz> > (in Ukrainian)
13. Lytvynov O M 'Perekhidne pravosuddia v novii paradyhmi kryminolohichnykh znan' [transitional justice in the new paradigm of criminological knowledge] *Zakhyst prav liudyny v ukrainskii modeli perekhidnoho pravosuddia* : materialy nauk. prakt. kruhloho stolu (m. Kharkiv, 14 cherv. 2024 r.) 11–13. DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178411541>. (in Ukrainian)

#### *Papers from encyclopedias*

14. Shevchuk T. 'Kryminohennyi ryzyk' Kryminolohichni dovidnyk [Criminogenic Risk Criminological Handbook] (Visnyk kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy) <<https://visnikkau.webnode.com.ua/kriminologichnij-dovidnik/kriminologichna-terminologiya/k/>> (in Ukrainian)

**Калініна А. В.**

### **Криміногенні ризики як специфічний компонент практики здійснення перехідного правосуддя в Україні: теоретичний аналіз**

У статті розглядаються теоретичні основи поняття криміногенних ризиків, пов'язаних із реалізацією перехідного правосуддя в Україні, на основі чого авторкою пропонується визначення таких ризиків.

Розглянуто розуміння категорії ризику в економічній науці, під яким розуміється невизначеність, тобто ситуація, коли відсутня інформація стосовно структури та можливих станів об'єкта і навколишнього оточення.

Встановлено, що криміногенний ризик – це характеристика об'єкта (явища, процесу, діяльності), що виражає невизначений характер параметрів його існування у майбутньому (результат діяльності, наслідки процесу, явища тощо), які пов'язуються з науково обґрунтованим припущенням щодо імовірного настання небажаних наслідків у кримінологічній обстановці (ситуації), що, зокрема, може призводити до: інтенсифікації існуючих, появи нових факторів злочинності, ослаблення функцій системи протидії злочинності (Т. Шевчук).

Визначено, що перехідне правосуддя, як правова реальність постконфліктного відновлення, характеризується криміногенними ризиками, зокрема й у процесі реалізації кожного з його елементів. За загальновизнаною міжнародною практикою такими елементами є: кримінальне переслідування, відшкодування шкоди, встановлення істини та інституційні реформи. Кожен з елементів характеризується непередбачуваністю й складною прогнозованістю розвитку.

Підкреслено, що основною складністю етапу перехідного правосуддя в будь-якому суспільстві є його темпоральна «розмитість». Іншою складністю є наявність криміногенних ризиків. Визначено, що криміногенні ризики, пов'язані із компонентами практики здійснення перехідного правосуддя в Україні, – це окремі характеристики елементів перехідного правосуддя, які відбивають невизначеність параметрів його реалізації у майбутньому та можуть бути пов'язані із виникненням безпосередніх причин кримінальних правопорушень.

**Ключові слова:** криміногенний ризик, перехідне правосуддя, постконфліктне відновлення.

***Kalinina A. Criminogenic Risks as a Specific Component of Transitional Justice Practice in Ukraine:  
A Theoretical Analysis***

*The theoretical foundations of the concept of criminogenic risks associated with the implementation of transitional justice in Ukraine have been examined in the scientific paper. On the basis of this the author proposes a definition of such risks.*

*The author examines the understanding of the category of risk in economic science, which is understood as «uncertainty», that is, a situation where there is no information about the structure and possible states of an object and its environment.*

*The author establishes that criminogenic risk is a characteristic of an object (phenomenon, process, activity) which expresses the uncertain nature of the parameters of its existence in the future (result of activity, consequences of a process, phenomenon, etc.), which are associated with a scientifically based assumption about the probable occurrence of undesirable consequences in a criminological situation, which, in particular, may lead to: intensification of existing, emergence of new crime factors, weakening of the functions of the crime prevention system (T. Shevchuk).*

*It is determined that transitional justice, as a legal reality of post-conflict recovery, is characterized by criminogenic risks, in particular, in the process of implementing each of its elements. According to generally recognized international practice, these elements are: criminal prosecution, reparation, truth-telling and institutional reforms. Each of these elements is characterized by unpredictability and difficulty in predicting its development.*

*The author emphasizes that the main difficulty of the transitional justice stage in any society is its temporal «blurring». Another difficulty is the presence of criminogenic risks. The author determines, that the criminogenic risks associated with the components of transitional justice practice in Ukraine are certain characteristics of transitional justice elements which reflect the uncertainty of the parameters of its implementation in the future and may be associated with the emergence of direct causes of criminal offenses.*

**Key words:** *criminogenic risk, transitional justice, post-conflict recovery*

*Стаття надійшла до редакції: 29.05.2025 р.*

*Прийнята до друку: 20.06.2025 р.*